

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.10.1985, sp. zn. 2 Cz 24/85, ECLI:CZ:NS:1985:2.CZ.24.1985.1

Číslo: 30/1989

Právní věta: Skutečnost, že jednomu z dosavadních uživatelů bytu, který je ve společném užívání manžely, svědčí po rozvodu manželství právní důvod k užívání jiného bytu trvale uspokojujícího jeho bytovou potřebu, může být důvodem pro výjimečné odepření náhrady za byt s poukazem na zásady obsažené v člancích VI a VII o. z.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.10.1985

Spisová značka: 2 Cz 24/85

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů, Náhradní byt, Náhradní ubytování

Předpisy: 40/1964 Sb. § VI

§ 178

§ 186

§ VII

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 30

Skutečnost, že jednomu z dosavadních uživatelů bytu, který je ve společném užívání manžely, svědčí po rozvodu manželství právní důvod k užívání jiného bytu trvale uspokojujícího jeho bytovou potřebu, může být důvodem pro výjimečné odepření náhrady za byt s poukazem na zásady obsažené v člancích VI a VII o. z.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 30. 10. 1985, [2 Cz 24/85](#))

Okresní soud v Ústí nad Labem rozsudkem zrušil právo společného užívání bytu účastníků řízení a dalším výlučným uživatelem bytu určil odpůrkyni; navrhovateli uložil povinnost byt vyklidit do 15 dnů od právní moci rozsudku. Při právním posouzení věci vycházel ze zjištění, že účastníkům vzniklo právo společného užívání uvedeného bytu manžely okamžikem uzavření manželství, přičemž jejich manželství bylo pravomocně rozvedeno. Odepření práva na přiznání náhrady za byt navrhovateli soud tím, že jeho bytová potřeba je uspokojena možností obývat domek v L., který je v dosud nevypořádaném bezpodílovém spoluvlastnictví účastníků.

Nejvyšší soud ČR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČR, tak, že uvedeným rozsudkem soudu prvního stupně (který nabyl právní moci), pokud jím bylo rozhodnuto o tom, že navrhovatel je povinen byt vyklidit do 15 dnů od právní moci rozsudku, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Uživatel bytu, který užíval byt na základě neodvozeného právního důvodu, není podle ustanovení § 186 odst. 1 o. z. povinen se vystěhovat do doby, dokud mu není přidělen přiměřený náhradní byt, popřípadě náhradní ubytování, jestliže podle zákona jeho poskytnutí postačuje. Bez přidělení náhrady za byt je uživatel povinen se vystěhovat zásadně jen v těch případech, v nichž mu podle zákona není třeba poskytnout ani náhradní byt, ani náhradní ubytování. Jestliže rozvedenému manželovi, který je povinen se z bytu vystěhovat, nebyly při rozvodu svěřeny do výchovy děti, může mu podle ustanovení § 178 o. z. místní národní výbor poskytnout místo náhradního bytu náhradní ubytování.

Výjimečně lze odeprít právo na náhradu za byt v případech, v nichž nárok na náhradu vyplývá přímo z ustanovení občanského zákoníku, a to tehdy, jsou-li v konkrétním případě splněny podmínky uvedené v základních člancích VI a VII o. z. 1) Je tomu tak především tehdy, jestliže v době rozhodování soudu je bytová potřeba rozvedeného manžela uspokojena tak, že mu svědčí právní důvod k užívání jiného bytu; v takovém případě by totiž přiznání náhrady za byt mohlo být v rozporu se zásadami vyslovenými v základních člancích občanského zákoníku 2) a tím současně i v rozporu se zájmy státní bytové politiky.

Soud prvního stupně si neopatřil potřebné doklady pro závěr, že povinnost navrhovatele vyklidit uvedený byt není třeba vázat na poskytnutí bytové náhrady za byt. Úvaha o tom, že bytová potřeba navrhovatele je uspokojena bydlením v rodinném domku v L., je v rozporu s tvrzením navrhovatele, že v domku nelze bydlet proto, že je v přestavbě a že právě z tohoto důvodu navrhovatel bydlí v maringotce svého zaměstnavatele. Přestože i zpráva místního národního výboru v L. obsahovala údaj o tom, že v domku má dojít k stavebním úpravám, soud se blíže otázkou potřebnosti a rozsahu těchto úprav nezabýval. Neobjasnil si, zda jde jen o běžnou údržbu, která nemá vliv na obyvatelnost objektu, nebo zda šlo o nutné opravy domu, u nichž právní povinnost vlastníka domu provádět tyto práce vyplývá z ustanovení stavebního zákona (zákona č. 50/1976 Sb.), popřípadě, jestliže by stavební stav domu ohrožoval také jiné osoby, rovněž z občanskoprávní povinnosti předcházet hrozícím škodám.

V každém případě však bylo třeba zabývat se tím, nakolik současný stavební stav domku v L. brání jeho řádnému a nerušenému užívání k bydlení. K zodpovězení této otázky bylo nutno zaměřit i dotaz, který soud učinil na příslušný národní výbor. Nebylo však možné pominout ani tu skutečnost, že bezpodílové spoluvlastnictví účastníků, jehož součástí je rovněž uvedený rodinný domek, nebylo dosud vypořádáno. Protože pro správu majetku v době mezi zánikem bezpodílového spoluvlastnictví a jeho vypořádání platí přiměřeně ustanovení o bezpodílovém spoluvlastnictví manželů, tedy že práva manžela k věci jsou omezena stejnými právy k téže věci manžela druhého, nebylo za této situace možné spolehlivě dospět k závěru, že bytová potřeba navrhovatele je bydlením v rodinném domku trvale uspokojena.

Z uvedeného je zřejmé, že rozsudkem soudu prvního stupně, pokud jím byla navrhovateli uložena povinnost vyklidit byt do patnácti dnů od právní moci rozsudku, byl porušen zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1, § 132 a § 153 odst. 1 o. s. ř. ve vztahu k ustanovením § 186 odst. 1 a § 178 o. z.

Poznámky pod čarou:

1) Viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 107/1967 Sbírký rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR.

2) zákona č. 40/1964 Sb. (ve znění se změnami a doplňky vyhlášeném pod č. 70/1983 Sb. a ve znění zákonů č. 94/1988 Sb. a č. 188/1988 Sb.)